

Az Antifasiszta

A MAGYARNYELVŰ ANTIFASISZTÁK EGYESÜLETÉNEK KÖZLÖNYE

BARCELONA, 1937. II 25

Első évfolyam, 2. szám.

Megjelenik HAVONKINT KÉTSZER

Ara: 0.50 Pesetas

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BARCELONA Tres Torres - Castellnou, 20, pral.

Malaga....

Malagából Almeriába vezető országúton ezer és ezer spanyol gyerek és nő menekül a városba bevonuló fasiszta csapatok elől. A német és olasz fasiszta beavatkozás meghódította Malagát és a malagai nép ezért fogott vándorbotot. Mert a spanyol nép már tudja, mit jelent a fasizmus. A spanyol nép nagyon, jól tudja, hogy a fasizmus azt jelenti, hogy a gyerekeket hajúknál fogva hurcolják végig az uccákon, puskatussal verik szét a fejüket és talpukat tüzes vassal csiklandozzák. A malagai nép nem óhajtott közelebbi ismeretségbe bocsátkozni a fasizmussal "rendcsinálásával" és ezért menekült el. A német és olasz fasiszta hadihajók és repülők erre a menekülő gyerekeket és asszonyokat ágyukkal lövik, repülőgépekről bombázzák. A menekülő malagai nép jajkiáltása, a védtelen népet üldöző fasiszta bombavetők fasiszta aljassága rajzolódik fel az elmúlt hét fájdalmas eseményeinek margójára.

A párisi lapok is egyhangulag megállapítják, hogy a malagai győzelmet a német és olasz fasizmusok vívták ki, amelyek Spanyolország fontos tengerészeti és stratégiai bázisait akarják elfoglalni, hogy így előkészüljenek a Franciaország és Anglia elleni háborúra. És mialatt Malagában a német és olasz beavatkozás minden elképzelhető mértéket felülmúl már, a "benemavatkozási bizottság" tovább folytatja tanácskozásait.

A törvényes spanyol kormány valenciai minisztertanácsa állapítja meg: —A kormány minisztertanácsa összegyűlve, megvizsgálta azokat az okokat, amelyeknek követhetében Malaga a lázadók kezébe került és ezek között a legfőbb ok volt a külföldi fasiszta hajóhadnak a város elleni támadásban való közreműködése. Most már nemcsak arról volt szó, hogy a támadó csapatokban nagyszámu külföldi katona vesz részt és német és olasz eredetű repülőgépeket, tankokat és municiót használnak a lázadók, hanem most már a külföldi nemzetiségű hadihajók a tengerről egészen nyílt segítséget nyújtottak a lázadóknak.—

Ugyanakkor amikor a nemzetközi fasizmus egészen nyíltan csapatokkal, hadihajókkal beavatkozik a spanyol polgárháborúba, ugyanakkor Londonban a benemavatkozási bizottság tovább folytatja tárgyalásait. Demokratikus or-

szágok közvéleményer világosan látja már, hogy a benemavatkozási bizottság a leghitványabb komédia, amit valaha csak kitaláltak. És most ugyanakkor, amikor a német és az olasz fasiszta kormányok az ellenőrzés megkezdését merik követelni, ugyanakkor szövetségesük, Portugália akadályozza meg ennek az ellenőrzésnek keresztülvitelét.—Portugália nem hajlandó sem kikötői ellenőrzését eltűrni, sem szárazföldi határai ellenőrzésébe belemenni. Márpedig Portugália ellenőrzése nélkül az egész benemavatkozási bizottság működése gonosz és rosszindulatu komédia csak. A benemavatkozási bizottság megbukottnak tekinthető és a francia lapok egyenesen Angliát vádolják az előállt lehetetlen helyzetért. Anglia politikája semmi esetre sem felel meg a demokrácia védelméért folytatott politikának. Az Anglia által fenntartott és támogatott benemavatkozási bizottság idáig csak a lázadóknak segített. Juliusban a német és olasz fasizmusok akkor irták alá a benemavatkozási szerződést, amikkor úgy vélték, hogy elégséges repülőgépet és hadianyagot szállítottak már a lázadóknak arra, hogy ezek megnyerjék a háborút. Most pedig ugyanezek a fasiszta országok megint halogatják az önkéntesek szállítását megtiltó okmány aláírását, mert előzőleg a német és olasz állítólagos "önkéntesek" ezreit akarják partraszállítani és amikor ez már megtörtént, a német hadvezetőség által a háboru megnyerésére szükségesnek tartott létszám már a lázadók oldalán van, akkor írják majd alá az "önkéntesek" szállítását tiltó megegyezést.

A spanyol helpolitika terén Malaga elvesztésével új korszak körvonalai rajzolódnak ki, a belső egység korszaka, amelyről Alvarez del Vayo spanyol külügyminiszter február 13-án tartott beszédeben a következőket mondja:

—Olyan verség, mint a malagai, egyszerűen kis hadiepipizódnak számíthat csak, ha ki tudjuk használni. Teljesen megegyezem Peiro anarkoszindikalistával, aki megállapítja, hogy ha Malaga eleste arra szolgálna hogy a nép egységét idézné elő, akkor evvel, Malaga elvesztésének mérhetetlen emberi szerencsétlensége is nagy szolgálatot tenne a háboru ügyének.—

A spanyol nép ma az uccákon katonai gyakorlatokat tart, a harcra való lázas készülődés folyik minden városban, minden faluban. A spanyol

nép meg akarja nyerni a háborút. Ez a nép pedig a háború megnyerésének vágyától áthatva azt követeli, hogy félre kell tenni a személyeskedést, a pártoskodást, a mesterséges gyűlöletet, amellyel a dolgozók egyik részét el akarják választani a másik résztől. A két nagy szakszervezetnek egyesülését követeli a spanyol nép, mert a győzelem biztosítéka az egység. Ma már az egész katalán nép magáévá tette azokat az első óráktók hangoztatott jelszavakat, hogy a háború megnyeréséhez az általános mozgosításra, szigorú katonai fegyelmre és az egységes parancsnokságra van szükség. Ma már mindkét szakszervezet tömegei az uccákon, tüntetéseken, gyűléseken ezt követeli. A szabadságáért harcoló nép ma már ellenségnek tekint mindenkit, aki meg akarja zavarni ezt az egységet, meg akarja bontani a fegyelmet és meg akarja akadályozni az

általános mozgosítást. A nemzetközi fasizmus ügynökei azok, kik ezekben a történelmi napokban szabotálni akarják a spanyol nép szabadságharcát és nem akarják megérteni, hogy a kis pártszempontok és csoportok érdekeinek a követelésével a legszörnyűbb ellenség, a nemzetközi fasizmus győzelmét segítik. A spanyol nép le akarja verni a fasizmust, és a spanyol nép ma már világosan látja a győzelem útját és eszközeit. A spanyol nép általános mozgosítást, katonai fegyelmet és egységes parancsnokságot követel. A magyar nyelvű antifasiszták zárt sorokban állnak a frontokon és a hátvédben a spanyol testvérek mellett, hogy a néphadsereg ellentámadásában ne csak Malagát hódítsuk vissza, de a nemzetközi fasizmust is ki tudjuk verni véglegesen a spanyol félszigetről.

A Magyar Sajtó Rágalomhadjárata

Budapesten a József körút 5. szám alatt van három magyar hivatalos ujságnak és egy negyedik nem hivatalosnak közös szerkesztősége.—Ez a négy ujság az, amelyik Göbbels pénzével kezében naponta menti meg a világot a bolsevista veszélytől. Ez a négy ujság az "Uj Magyarország", "Budapesti Hirlap", "Függetlenség" és "Esti Ujság".

Vajjon miről irnak Göbbels fizetett harsonái?

Januar 16.-án az "Uj Magyarország" bezsebelve Göbbels garasait, fennen dicsekedik avval, hogy ő jelentette először "Csehszlovákia bolsevizásának" veszélyét. A másik hivatalos lap, az "Esti Ujság" januar 21. én egy rettenetes cikkben hívja fel az egész világot, hogy Németország vezetése alatt szervezze meg az egységes harcot a nyugat felé törő vörös hadsereggel szemben. Ez az ujság, amelyik legfőbb jövedelmét a pesti zsidó kereskedők zsarolásából meríti, mellét kidüllesztve kiabálja, hogy "mi magyarok vagyunk az egyedüliek, akik fel tudjuk tartóztatni az új Dzsingisz kánt..."

A harmadik hivatalos lap a "Budapesti Hirlap" sem marad kollégái mögött. Nem mulik el nap, hogy Göbbels fizetett firkászai ne lepleznék le a Szovjetunio titkos készülődéseit a nyugati kultúra elleni harcra.

A negyedik lap a "Függetlenség" hisztérikusán kilátja: "Mentsétek meg Európát! Mentsétek meg a kereszténységet! Keresztes hadjáratot a Szovjetunio ellen! Mi, az apostoli ország magyarjai felhívunk mindenkit a bolsevizmus leverésére!" Nincs olyan piszkolódás vagy rágalom a Szovjetunio ellen, amelyik ne találna helyet a magyar hivatalos lapok hasábjain.—A Szovjetunioról írva az olvasók nem kapnak más képet, minthogy ott állandóan felkelések vannak, szocializálják a nőket, feldulják a családot stb.

A különböző magyar fasiszta organizációk egyenesen berlini utasításra helyezik el bolseviki ellenes sikkeiket a magyar hivatalos sajtóban. A nyilaskeresztesek szovjetellenes röplapjait a rendőrség és a belügyminisztérium nyomdáiban készítik. Csilléri kékkeresztesei a városi nyomdát

használják. A "felkelő magyarok" és a "Turul" az ő fasiszta brosuráikat pedig egyenesen Berlinben rendelik meg a Fichtebund nyomdában.

Ennek a négy hivatalos lapnak, az összes antibolsevista ligának, ébredőknek és nyilasoknak közös vezérük a magyar belügyminiszter, Kozma Miklós. December 14. én Kozma Berlinben Hitlerrel szövetséget kötött, melynek értelmében Kozma kötelezte magát, hogy

1.—megerősíti a bolsevizmus elleni harcot Magyarországon.

2.—a magyar nemzeti szocialista mozgalom élére áll és egyesíti az összes konkurrens magyar fasiszta csoportokat.

3.—megszervezi a magyar "önkéntesek" toborozását Franco serege részére.

A budapesti ujságíró kávéházakban szenvedélyes viták dülnek afelett, hogy anyagilag mi előnyösebb Szovjet, vagy spanyol ellenes cikket írni. A ligitimisták vezére Zichy János gróf kijelentette, hogy a spanyolországi tények előtt, ahol a legalsóbb népréteg megsemmisítéssel fenyegeti a történelmi osztályokat, össze kell szedni minden erőnket és el kell felejtünk minden belső ellentmondásunkat. Ezt annak a "történelmi osztálynak" a vezetője mondja, aki egyike a leggazdagabb magnásoknak Magyarországon. Azon a Magyarországon mondjak ezt, amelyik vezet a tudóvész, a gyermekhalandóság és az öngyilkosság világstatisztikájában. Amikor Zichy János gróf a spanyol helyzetről beszél, akkor magára gondol és ő is, mint az egész magyar hivatalos sajtó jól tudja azt, hogy a gazdaság helyzet Magyarországon annyira kielezödött, hogy az uralmat ma már csak Hitler segítségével lehet fenntartani. Ezért utazik a magyar külügyminiszter, Berlinbe, ezért irnak a magyar hivatalos ujságok állandóan a bolsevista veszedelemről.—

Puskin Halálának Százéves Évfordulójára

E hó 10. én ünnepli egész Oroszország és vele együtt az egész világ dolgozói Alexander Puskinnek, a nagy orosz költő halálának százéves fordulóját.—

Puskin nem volt forradalmár a szónak abban az értelmében, ahogy ezt ma általában értelmezik. Nem szervezett forradalmakat, nem volt tagja egy forradalmi társaságnak sem, de költeményeiben először tükrözte vissza az egyszerű népet, ő volt az első költő, aki anyagát, formáját a néplelek kimeríthetetlen kincsesházából merítette.—

1799.—ben született Moszkvában. Iskoláit a Szentpétervár melletti nemesi iskolában végezte. A gyermekkorában már tökéletesen elsajátított francia nyelv segítségével már korán megismerkedett a nagy francia forradalom politikai és irodalmi alkotásaival. Mint fiatal ember hamarosan összeköttetésbe kerül a dekabristák néven ismert egész Oroszországot behálózo forradalmi társasággal. Az orosz trónon ekkor III.—ik Sándor cár, a reakció vezére, "Europa zsandára" ült.—A nagy francia forradalom és Napoleon felszabadító hadjárata után a Szent Szövetség vaskeze uralkodott Európában. Puskin teljes szívvel és lélekkel azok mellé állt, akik abban a sötét korszakban a haladás hívei voltak. E korban irt költeményei, mind valóságos proklamációja az akkori orosz forradalmárok programjának.—Természetesen a cár sem maradt tétlenül és az alig 21 éves Puskinat száműzetésbe küldi.

1820.—majusában indul Puskin első száműzetésbe Ukrajnába majd a Kaukázusba, végül Besszarábiába. E száműzetés rendkívül nagy hatással volt Puskin költészetének kialakulására. Állandóan a nép között élve, felszívja magába a folklor minden sajátosságát, tökéletesen megismerkedik a nép lelkületével.—Egyúttal megismerkedik az akkori forradalmi Európa irodalmi termékeivel, elsősorban Byron munkáival. Nagy figyelmével kíséri a reakció után első ízben felángolt spanyol és görög forradalmakat, mely utobbinak vezérével Ipsilantival személyesen megismerkedik. E korból való romantikus költeményei közül nevezetes a "Kaukázusi fogoly" "Cigányok" és "Bakcsiszeraji kut".

Az örök szigorúsága mind erősebb lesz és egy kis fehér orosz faluban, Mihajlovszkába száműzik. 1825 december 14.—én megtörténik a dekabristák eredménytelen felkelése. III. Sándort I. Miklos cár váltja fel a trónon. Az új cár politikát változtat, a szellemi élet vezetőit magához akarja édesgetni. A cár magához hivatja Puskinat, de a költő a szemébe mondja neki, hogy csak azért nem vett részt a felkelésben, mert nem tartozko-

dott Pétervárotra. Természetesen, hogy ezek után Puskin továbbra is felügyelet alatt maradt és habár megengedik neki, hogy Pétervárotra telepedjen le, a várost engedély nélkül nem hagyhatja el.—

1829.—ben Puskin engedély nélkül elutazik a Kaukázusba. Ez az idő a legtermékenyebb a költő életében. Költészete mindig realiztikusabb lesz és költői hírneve már messze tulszárnyalja Oroszország határait.

1830.—ban falura száműzik, ahol befejezi leg-hiresebb elbeszélő költeményét, az "Evgej Anyegin"—t, itt írja meg a "Fősvény Lovag", "Mozart és Salieri", "Nehéz vendég" című örökértékű költeményeit.

1831.—ben Puskin megházasodik és újra Pétervárra költözik. Felesége beleveti magát az udvari élet hullámaiba és Puskin nehéz szívvel szemléli egyideg ezt a neki annyira ellenszenves életet. Rövid idő múltán tanulmányutra indul az Uralba, hogy felkutassa a 18. század nagy parasztvezérének, Pugacsevnek emlékeit. Az utazás eredményeképpen írja meg Pugacsev történetét és két másik híres költeményt, "A kapitány lányát" és a "Dubrovszkit". Visszatérve Pétervárra a cári udvar mérgező légkörében Puskin egyre rosszabbul érzi magát. Nem tudván és nem is akarván belemerülni az udvar intrikáiba, ellenségévé teszi a cár üresfejű junkereit. 1837 február 8.—án az egyik cári gárdatiszt provokáltatja és halálosan megsebesíti.—Két nap mulva, február 10.—én Puskin meghal.

Puskin halálának napja szomorú esemény az oroszok történetében.—Az egyszerű emberek tizezrei vonulnak a házhoz, ahol a halott költő feküdt, a cár fél a lázadástól, a holttestet titokban elszállíttatja és Mihajlovszka falu mellett eltemeteti.—

Puskin egyike volt azoknak, akik előre látták a hüberi rendszer szükségszerű elmulását és a nép lelkét tanulmányozva, rájött, hogy a feudalizmus vége fele közeledik.—Egész sor kitűnő népmesét irt, melyekben hiven visszaadta a nép gyűlöletét a cár és a papok ellen. Óriási lépésekkel vitte előre a kultura fáklyáját és költészetével szinte átfurmálta az orosz nép politikai szemléletét. A párbaj, ahol Puskin halálát lelte, szimbolikus megtestesítője a költőnek a faudalizmussal vívott harcának. A nagy proletár forradalom az, amelyik először értékeli Puskinat úgy, ahogy ezt a nagy költő megérdemli. A szabadságukért küzdő népek milliói a már felszabadult orosz néppel együtt ünneplik meg ma a nagy költő halálának 100. éves évfordulóját.—

Szökevények

Már világosodott. A Sierra Guadarrama felől havasszagú, szürös szél süvített és az égbolt szürkésfehéren mosódott bele a behavazott hegycsúcsok formáiba. Reggel volt már, de a napot még nem lehetett látni, csak, csak egy sápadt, világos folt mutatta, hogy már feljött az égbe. Majalahonda felől elhallgattak az ágyuk és az éjszakai zenébena után nyomasztó csend nehezedett az állások fölé. Az örszemek gépies lassúsággal mérik a lépéseket, lenn a völgykatlanban, a szükvizü patak mentén nyulak szökkennek az ávar felett. Élet és mozgás lüktet a fáradtságba dermedt téli tájba.

Egyszerre harsány kiáltás repeszi át a reggel csendjét. Végigfut a lövészárkok felett és izgalommal tölti el a katonákat.

—Állj!—Egy örszem kiáltása volt. Vagy kétszáz méterről jön a hang, de mindenki felriad rá.—Mindenkori a hang irányába tekint.

Semmit sem látni és semmit sem hallani. Néhány másodperces szünet után az örszem felől puska lövés dörren. És erre a puska lövésre százával merednek ki a fegyverek csövei a löállások mögül.—Néma csend és feszült várakozás.—

Az örszem újra kiált. Hangja raverődik a közeli dombok hajlásaiba és lennről, a patak tuloldaláról, a kis fahid mögül válaszolnak:

—Ne löjjetek, testvérek, veletek vagyunk!...

Érthetően jönnek a szavak, a lövészárkokból a puska csövek merednek a hang felé és az örszem visszakiált:

—Fel a kezekkel és lépésben közeledni!

Mindenki a fahid felé tekint. Megmozdul a bozót, megzörrennek az ágak és három katonaruhás ember alakja jelenik meg a bokrok tövében. Lassan mennek a hidra, magasra felemelt karokkal közelednek az állások felé. Az ör lövésre tartott fegyverrel eléjük megy és oldalról kíséri őket felfele a domboldal kapaszkodóján. Furcsa egy szituáció. Három ember, rongyos, piszkos katonák mosolygó, boldog arccal jönnek és hat lépésnyire felhuzott fegyverrel követik őket. Fürgén másznak fel a dombon és a lövészárkokban végigfut a hír: szökevények jönnek újra a fasisztáktól...

A kapitány fiatal ember. Huszonnyolc évesnek látszik. Azelőtt villanyszerelő volt és a kalapácson kívül soha semmi fegyvert nem fogott a kezében. Most katona. Bátor és jó katona. Eléje vezetik a szökevényeket.

—Salud, elvtársak, honnan jöttök?

Egy andalusz fiu válaszol. Böbeszedően ömlenek belőle a tájszólásos szavak:

—Brunetteből jöttünk, az annya szentségit, csudára megijesztettetek. Na éppen az kellett volna, hogy itt puffantsanak le, amikor már a révbe futottunk. Nyavajás egy indulásunk volt, hason csúsztunk vagy három kilométert egész az erdő széléig, az erdőben pedig eltévedtünk a nagy sötétségben és majdnem visszakerültünk hozzánk. Az lett volna csak az igazi gyalázat...

A kapitány közbevág:

—Hogyan jöttetek az örségen?

A szökevényekből feltör a nevetés:

—Az örségen—hahotázza—hát mi hárman voltunk az örség... hát mi csak átengedtünk magunkat... most aztán odaát nincs örség, ha még

észre nem vették. Ugyan hány óra van nálatok?

—Miért, hét óra felé jár.

—Akkor már észrevettek. Hatkor lett volna a váltás. Este tizkor kezdtük és reggel hatig tortott volna...

—Micsoda, nyolcórás örséget álltok?

—Nyolcat éjjel és tizenkettőt nappal.—Mert tudjátok kevés az ember. A mór azonnal elalszik, a német pedig nagy ur, nem áll ki az istennek se...

—Éhesek vagytok?

A három fiu egymásra néz és felragyos a szemük. Beesett, borostás arcukon végigrancosodik egy elégedett mosoly és szájukban összefut a nyál.

Vajat, kenyeret és sonkát hoznak. Mindenről megfélelkezve esnek neki az evésnek. Harapják a vajat, tömik szájukba a nagydarab kenyereket, zabálnak, mint valami kiéhezett fenevadak.

Az egyik fiu borral kínálja őket. Eltorzul az arcuk és fitorra görbült szájjal rázzák a fejüket.

—Bort, soha, soha többé. Odaát mást sem kaptunk, mint bort. Reggelire vöröset, délre fehérét, délután savanyút, este keserut... Támadás előtt félliter snapsz, rohan előtt félliter rum, konyak, pálinka és minden franc. Húst, vajat már hónapok óta nem láttunk. Kenyeret akkorát adtak, mint valami ksfajta granadai zsömlé. Olyan kemény volt, hogy borba kellett áztatni, hogy harapni lehessen.

Egy másik veszi át a szót:

—Nézzétek, még a nyári ruhába járunk. Közlegénynek még véletlen sem akad téli ruha.—A tiszteknek van minden, meleg gatya, posztó zubbony, korgallér és magas csizma.—A németek pedig előbbrevalok, mint mi vagyunk. Azok kapnak mindent még ha fene fenét eszik is...

Az egyik szökevény köhögni kezd. Erősen köhög és a száján habos vér csordul ki.

Az emberek ijedten merednek rá.

—Hát neked mi bajod—kérdezi a kapitány?—

—A tudómmal van valami. Fenemod szúr a hátam. Minden este rámjön a melegség, hogy csak úgy izzadok bele. Voltam én már kórházban is, de amikor egy kicsit jobban lettem, hát kitétek.—Jelentkeztem vizitre is, de azt mondta a doktor, hogy mindegy, hogy kórházba halok meg, vagy itt Madrid alatt...

A körülálló embergyűrűn elszörnyülködő moraj fut végig:

—Gazemberek... gyilkosok... gyalázat...

—Mi pedig, ha már meg kell halnunk, inkább itt halunk meg testvéreink oldalán, a mi ügyünkért harcolva...

A kapitány kiadja a parancsot:

—Két elvtárs a második szakaszból kísérje el az elvtársakat a parancsnokságra. A beteget azonnal vigyék az orvoshoz és gondoskodjanak, hogy mielőbb elszállítsák a szanatóriumba.—

Ot ember, két régi, két új és egy beteg katona elindulnak a falu felé. Lassan mennek végig a domb tetején. A beteget két oldalról atkarolják és vigyázva lépdelnek vele az éjszakai ködtől még nedves sziklákon.—